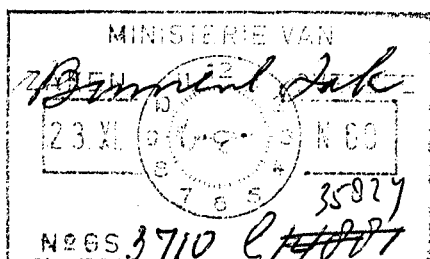

4645

GOUVERNEMENT VAN NEDERLANDS-NIEUW-GUINEA

PARKET VAN DE PROCUREUR - GENERAAL BIJ HET HOF VAN JUSTITIE

Aan Zijne Excellentie de
Minister van Binnenlandse Zaken,
Plein 1,
's-Gravenhage.

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Datum Hollandia-Binnen

Agnr.: 1246/24/60/P/ZG

31 oktober 1960

Onderwerp: Strafzaak Gonsalves

- Bijlage: Nota + bijlage
het archiefex.dossier met correspondentie
het archiefex.dossier strafz. Mr Gonsalves

*14/10
2 mappen als bijlage afzonderlijk
opgeborgen in beringselbest op K18 Feb/11*

./.

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie te doen toekomen de als bijlagen hierboven vermelde stukken, waarbij het mij zij vergund U nog het volgende te berichten.

Per K.L.M.-toestel hoop ik op 7 november as. van Biak naar Nederland te vertrekken. Ik heb thans reeds eerdervermelde stukken naar Uw Departement laten verzenden, omdat het mij wil voorkomen, dat een verhoor van Gonsalves niet met inachtneming van de eisen van een goede justitie zal kunnen plaatsvinden, wanneer niet eerst afdoende maatregelen zijn getroffen om een einde te maken aan de gouvernementele actie tot frustrering van mijn onderzoek. Dat behoeft dan dus niet op mijn komst in Nederland te wachten, waardoor de heer Gonsalves nog langer onnodig in onzekerheid zou moeten blijven verkeren.

Als middelen tegen mijn onderzoek brengt men in het geweer:

- a. materiaal verkregen door instructie op mijn instructie;
- b. materiaal verkregen door instructie op mijn ambtsuitoefening, voorzover die totaal andere werkterreinen betreft dan genoemde strafzaak;
- c. materiaal verkregen door instructie op mijn privéleven, voorts mijn persoon en karakter.

Ik moge op enkele dingen wijzen.

1. Deze instructie in de gevallen a, b en c is al daarom volslagen onrechtmatig en daardoor deficiënt, omdat men van Goubernementswege van meetaf in gebreke is gebleven door noodzakelijk geachte bevelen, die men volgens de regels van het procesrecht bevoegdelyk had kunnen geven, er aan mede te werken het onderzoek in zekere gewenste banen te leiden. Men had ook inzake eventuele klachten eerst aan mij alle nodige inlichtingen en ophelderingen behoren te vragen.

Men prefereerde echter buiten de procesrechtelijke regels om mijn onderzoek te beïnvloeden en tegen te werken.

2. De instructeurs waren bovendien, zoals de Resident en de Heer Boendermaker in meerdere en mindere mate partij in het geding. De Resident b.v. is reeds op zijn minst in zijn contrôle over het bestuur in de Baliem in schromelijke mate te kort geschoten. De heer Boendermaker verder heeft als Directeur Binnenlandse Zaken nagelaten bijtijds met alle kracht en ernst de Gouverneur te waarschuwen. (Zie ook de Nota van mijn Advocaat-Generaal.) Diverse getuigen werden en worden onder ongeoorloofde druk gezet dan wel gepaaid met gunsten.

3. Het onderscheid tussen mijn persoon en de modus quo van mijn instrueren enerzijds en de strafzaak anderzijds is illegitiem, wanneer dat zou moeten dienen om gouvernementele politiek daarmede een middel te verstrekken, waarmede het 't straf- en procesrecht van het Gouvernement om politieke redenen in strijd met de wet zou kunnen om hals brengen. Ik moge er op attenderen, dat wat ik onlangs als bezwaren tegen mijn persoon moest vernemen niets anders zijn dan toepassingen van de bekende leuzen, waarmede zekere bestuurskringen nog altijd menen dit land en volk te moeten regeren. Zo gebruikt men het zinrijke "loyaal" in de gedenatureerde en autoritaire zin van "gouvernementeel". Met het in acht nemen van "goede verhoudingen" bedoelt men niet anders te zeggen, dan dat men zich kritiekloos heeft te schikken in elk bestuursregime, ook wanneer men dit in zeker opzicht onrechtmatig acht. Waar gerechtvaardigde maar door het bestuur niet gewenste kritiek de kop opsteekt, gaat men dit "recht trekken". "Tactisch optreden" vindt men een hoogste goed, dat wordt verkregen door zich steeds "gouvernementeel" te gedragen, vooral in acht nemende alle "goede verhoudingen", én door onmiddellijk spontaan elke "afwijking" te laten "recht trekken".

4. Ik zou bepaaldelijk voor mijzelf een sfeer van persoonlijke vrijheid willen stipuleren. Die sfeer wordt enger naarmate het betreft de reeks van omgang met mijn vrouw, mijn collega, mijn staf, enz.. Wie die sfeer niet respecteert en door minderwaardige spionnage en andere middelen daaruit gegevens ontleent voor beoordeling van de strafzaak-Gonsalves, veroordeelt zichzelf en zijn ambtsopvattingen.

5. Ik zou ook bepaaldelijk willen stipuleren, dat het Openbaar Ministerie in Nederlands Nieuw-Guinea, zoals overal in de vrije wereld te doen gebruikelijk is, met behoud van zijn persoonlijke vrijheid vooral die takt heeft op te brengen, die verhoudingen heeft te respecteren, die een waarachtige loyaliteit door een diepe eerbied voor recht en moraal als vanzelf doet eerbiedigen.

6. Naar mijn heilige overtuiging, die naar ik meen te moeten weten ook die is van Uwe Excellentie, zal iedere "Papoeanisering", als programmapunt van een Christelijke politiek, van

meetaf zijn mislukt, wanneer niet een volk bij zijn politieke bewustwording wordt voorgel~~ed~~^{erd}, dat recht doen een fundamentele eis is van welke goede staatkunde ook.

DE PROCUREUR-GENERAAL BIJ HET
HOF VAN JUSTITIE,

(G.W. von Meyenfeldt)

m/bijl.